

Riigikogu keskkonnakomisjon
Lossi plats 1a
15165 Tallinn

Meie 21.05.2020 nr 4/122

Arvamuse esitamine jäätmeseaduse ja pakendiseaduse muutmise seaduse eelnõu 190 SE

Lugupeetud Erki Savisaar!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kaupmeeste Liit, Eesti Keemiatööstuse Liit, Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Plastitööstuse Liit, Eesti E-kaubanduse Liit ning Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ (ETO) (edaspidi: Ettevõtjate esindusorganisatsioonid) pöörduvad Riigikogu keskkonnakomisjoni poole seoses jäätmeseaduse ja pakendiseaduse muutmise seaduse eelnõuga 190 SE (edaspidi: Eelnõu), millega võetakse Eesti õigusesse üle jäätmete raamdirektiivi, pakendidirektiivi ja prügiladirektiivi muudatused.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonid soovivad esmalt tunnustada Keskkonnaministeeriumit, kes on kaasanud erinevaid huvigruppe, sh Ettevõtjate esindusorganisatsioone Eelnõu väljatöötamisse. Oleme korduvalt kohtunud Keskkonnaministeeriumi esindajatega ning esitanud ka mitmeid ettepanekuid Eelnõu muutmiseks. Peame väga positiivseks, et Keskkonnaministeerium on Eelnõu koostamisel arvesse võtnud mitmeid väga olulisi Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanekuid. Näiteks on Keskkonnaministeerium pärast Eelnõu esimest kooskõlastusringi jätnud Eelnõust välja müügipakendile ringlussevõtu sihtarvu kehtestamise punkti ning oluliselt täiendanud pakendissetevõtjate laiendatud tootjavastutuse põhimõtet. Samas näeme Eelnõus endiselt mõningaid probleemkohti, millest osad on Eelnõusse lisandunud pärast Eelnõu esimest kooskõlastusringi.

Järgnevalt toome välja Eelnõuga seotud probleemkohad ning esitame oma ettepanekud Eelnõu muutmiseks.

1. Kohustuslik pakendijäätmete tekkekohal kogumine

Eelnõu § 1 punktiga 79 täiendatakse jäätmeseaduse § 69 lõikega 4³ järgmises sõnastuses:

„(4³) Kui kohaliku omavalitsuse üksus on pakendijäätmete tekkekohal kogumise korraldanud käesoleva seaduse § 31 lõike 5 või § 66 lõike 2 kohaselt ning jäätmevaldajalt kogutakse pakendijäätmete tekkekohal kogumise teenuse tasuna rohkem kui 0,30 eurot kogumiskorra kohta, ei ole jäätmevaldajal kohustust selle teenusega korraldatud jäätmeveo korras liituda.“

Ettevõtjate esindusorganisatsioonid on vastu põhimõttele, mille kohaselt on teatud piirmäära ületamisel jäätmevaldajal, sh tarbijal kohustus liituda pakendijäätmete tekkekohal kogumisega. Järgnevalt selgitame oma seisukohta lähemalt:

- **Muudatus ei ole seotud direktiivide ülevõtmisega.** Eelnõu peamine eesmärk on võtta üle jäätmete raamdirektiivi, pakendidirektiivi ja prügiladirektiivi muudatused. Kuna viidatud säte ei ole seotud direktiivide ülevõtmisega, siis tuleb see Eelnõust välja jätta.
- **Muudatuse järele puudub mõjuv põhjus.** Eelnõu seletuskirjas ei ole välja toodud, miks soovitakse kehtestada teatud tingimuste täitmisel kohustuslikku pakendijäätmete tekkekohalt kogumist, vähendades seeläbi jäätmevaldajate otsustusõigust. Leiame, et selliste otsuste tegemisele peab eelnema analüüs, alternatiivide kaardistamine ning ministeerium peab muudatuse tegemist veenvalt põhjendama. Hetkel puudub meile teadaolevalt selline analüüs. Sellise olulise mõjuga muudatuse sisseviimine pärast Eelnõu esimest kooskõlastusringi ei ole meie hinnangul kooskõlas ka hea õigusloome ja normitehnika eeskirjaga.

Muudatuse järele puudub vajadus ka seetõttu, et juba täna koguvad taaskasutusorganisatsioonid iga aasta jäätmevaldajatelt kokku kümneid tuhandeid tonne pakendijäätmeid, mille abil täidavad kõik taaskasutusorganisatsioonid pakendiseadusest tulenevaid pakendijäätmete taaskasutamise sihtmäärasid.

- **Muudatus kohustab tarbijaid maksma teatud juhtudel teenuse eest, mida ta ei kasuta.** Kui kohalik omavalitsus korraldab pakendijäätmete tekkekohalt kogumise ning teenuse tasu ei ületa 0,3 eurot kogumiskorra kohta, siis on Eelnõu kohaselt kõik inimesed kohustatud selle omavalitsuse territooriumil liituma pakendijäätmete tekkekohalt kogumisega. See tähendab, et muudatus kohustab inimest maksma pakendijäätmete äraveo teenuse eest ka siis, kui ta ei kasuta seda teenust ehk annab oma pakendid ka edaspidi ära näiteks avalike konteinerite kaudu või kasutab taaskasutusorganisatsiooni poolt pakutavat pakendijäätmete tekkekohalt äraandmise tasuta teenust.
- **Muudatus suurendab jäätmevaldajate, sh tarbijate kulusid.** Täna on jäätmevaldajate otsene kulu seoses pakendijäätmete äraandmisega 0 eurot. Pakendijäätmeid saab tasuta ära anda näiteks kaupluses, avalike konteinerite kaudu või taaskasutusorganisatsioonide poolt pakutava tekkekohalt kogumise teenuse abil. Kuigi seletuskirjas (lk 33) on toodud välja, et jäätmevaldaja jaoks ei tohi muutuda pakendijäätmete äraandmine kallimaks, kui see praegu on, siis reaalsuses suurendab muudatus jäätmevaldaja kulusid pakendijäätmete äraandmiseks.
- **Kohaliku omavalitsuse poolt korraldatava pakendijäätmete tekkekohalt kogumise teenuse hind ei pruugi olla kulupõhine.** Leiame, et kohalik omavalitsus võib pakendijäätmete tekkekohalt kogumise teenust pakkuda, kuid selle hind peab olema kulupõhine. Selle teenuse puhul on tegemist mugavusteenusega, mis peab olema jäätmevaldajale vabatahtlik. Seetõttu ei tohi lubada ka selle teenuse kulu ristsubsidieerimist näiteks segaolmejäätmete äraveo või muud liiki jäätmee äraveo hinnaga. Vastasel korral tekib olukord, kus mugavusteenust kasutav jäätmevaldaja saab pakendijäätmete tekkekohalt kogumise teenust kasutada turuhinnast soodsamalt ning teenust mittekasutav

jäätmevaldaja peab seetõttu muude jäätmete äraandmise eest maksma kõrgemat tasu.

- **Viidatud punkt muudab taaskasutusorganisatsiooni jaoks keerulisemaks kulude, tegevusstrateegia ja investeeringute planeerimist.** Kui osades kohalikes omavalitsustes muutub pakendijäätmete tekkekohalt kogumine jäätmevaldajale kohustuslikuks, siis on taaskasutusorganisatsioonil väga keeruline prognoosida oma tegevusi. Näiteks ei ole teada, kui paljud omavalitsused hakkavad seda võimalust kasutama, kui suures koguses hakkavad jäätmevaldajad pakendijäätmeid kohustusliku teenuse korral ära andma ning kui suur roll jääb avalikele konteineritele.

Lisaks juhime tähelepanu sellele, et taaskasutusorganisatsioonid on teinud investeeringuid avalikku pakendikonteinerite võrku ning muudatuse jõustumisel võivad need investeeringud ohus olla, sest väheneb vajadus avalike konteinerite järele. Seega võib muudatus tuua taaskasutusorganisatsioonidele kaasa rahalise kahju.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Muuta eelnõu § 1 punkti 79 sõnastust järgmiselt:

„(4³) Kui kohaliku omavalitsuse üksus on pakendijäätmete tekkekohal kogumise korraldanud käesoleva seaduse § 31 lõike 5 või § 66 lõike 2 kohaselt, ei ole jäätmevaldajal kohustust selle teenusega liituda.“

2. Taaskasutusorganisatsiooni võimalus osaleda pakendijäätmete taaskasutamise korraldamisel

Ettevõtjate esindusorganisatsioonid tegid Eelnõu kooskõlastusringi ajal Keskkonnaministeeriumile ettepaneku lisada Eelnõusse säte, mille kohaselt peab kohalik omavalitsus pakenditest tekkinud jäätmete kogumise korraldamisel tagama pakendiettevõtjatele võimalus osaleda nende jäätmete taaskasutamise korraldamisel kooskõlas nende turuosadega.

Pärast kooskõlastusringi on Eelnõusse lisandunud § 1 punkt 60, millega muu hulgas täiendatakse jäätmeseaduse §-i 31 lõikega 5 järgmises sõnastuses:

(5) Kohaliku omavalitsuse üksus võib korraldada pakendijäätmete liigiti kogumise tekkekohalt kokkuleppel pakendiseaduse § 10¹ lõikes 1 nimetatud taaskasutusorganisatsiooniga, kellele tagatakse sellisel juhul osalemine pakendijäätmete taaskasutamise korraldamisel proportsionaalselt tema turuosaga. Pakendijäätmete tekkekohalt kogumine võib toimuda eri liiki pakendimaterjali koos kogumisena.

Juhime tähelepanu sellele, et Eelnõus väljapakutud sõnastus ei lahenda täielikult meie poolt tõstatatud probleemi. Põhjus peitub selles, et kohalikul omavalitsusel on õigus kehtiva jäätmeseaduse § 66 lg 2 alusel hõlmata pakendijäätmete kogumine korraldatud jäätmeveoga ilma taaskasutusorganisatsiooniga kokku leppimata. See tähendab, et teatud juhtudel on kohalikul omavalitsusel siiski võimalik jätta pakendiettevõtjad ja taaskasutusorganisatsioonid pakendijäätmete kogumise korraldamisest kõrvale. Seega võib tekkida olukord, kus pakendiettevõtjal või taaskasutusorganisatsioonil puudub

ligipääs pakendijäätmetele või tal ei ole võimalik kontrollida kulusid pakendiseadusest tulenevate kohustuste täitmiseks. See võib juhtuda näiteks olukorras, kus suuremad kohalikud omavalitsused hõlmavad ilma taaskasutusorganisatsioonide kaasamata pakendijäätmete kogumise korraldatud jäätmeveoga, taaskasutavad pakendijäätmeid ning pakuvad taaskasutusorganisatsioonidele müügiks pakendijäätmete taaskasutamise tõendeid. Sellisel juhul ei ole taaskasutusorganisatsioonil kohustust kohalikul omavalitsuselt teenust osta tulenevalt pakendiseaduse § 12¹ lõikest 6 (Eelnõu § 2 p 17). Samas kui näiteks suuremad kohalikud omavalitsused koguvad kokku ilma taaskasutusorganisatsioonidega kokku leppimata märgatava osas Eestis turule lastud pakendijäätmetest ning taaskasutavad need, siis on taaskasutusorganisatsioon sunnitud kohalikul omavalitsuselt teenust sisse ostma kohaliku omavalitsuse poolt määratud hinnaga, et täita laiendatud tootjavastutuse põhimõttest tulenevad kohustused. Selline lahendus ei taga, et laiendatud tootjavastutusega kaasnevad kulud ei ületa kulusid, mis on vajalikud kulutõhusate jäätmekäitlusteenuste osutamiseks. Kulutõhususe põhimõte tuleneb nii jäätmete raamdirektiivist (artikkel 8a lõike 4 punkt c) kui ka Eelnõust (§ 2 p 17).

Seetõttu näeme vajadust lisada jäätmeseadusesse ka põhimõte, et kui kohaliku omavalitsuse üksus korraldab pakendijäätmete tekkekohal kogumise jäätmeseaduse § 66 lõike 2 alusel, siis peab kohaliku omavalitsuse üksus tagama taaskasutusorganisatsioonile võimaluse osaleda pakendijäätmete taaskasutamise korraldamisel proportsionaalselt tema turuosaga. Sellise põhimõtte olemasolu tagab taaskasutusorganisatsioonile ligipääsu pakendijäätmetele.

Lisaks tuleb pakendiseadust täiendada ka selles osas, kui palju võib kohalik omavalitsusüksus vähendada pakendijäätmete kogumiskohtade tihedust ning kogumiseks ettenähtud konteinerite arvu ja mahtu, kui kohaliku omavalitsuse üksus korraldab pakendijäätmete tekkekohalt kogumist koos või ka ilma taaskasutusorganisatsioonita. Täna valitseb selle teema osas suur ebaselgus, mis võib tekitada ka ebaausat konkurentsi taaskasutusorganisatsioonide vahel.

Täna tekitab taaskasutusorganisatsioonide ja kohalike omavalitsuste vahel vaidlust ka küsimus, kes peab kandma kulusid seoses avalike pakendikonteinerite ümbruse koristamisega. Leiame, et need kulud peaksid jääma kohalike omavalitsuste kanda. Ka selles osas võiks seadust täiendada.

Lisaks jääb meile ebaselgeks, kuidas toimub kulude jaotus olukorras, kus kohaliku omavalitsuse üksus korraldab pakendijäätmete tekkekohal kogumise kokkuleppel ühe taaskasutusorganisatsiooniga, kuid teised taaskasutusorganisatsioonid ei soovi kokkulepet sõlmida. Kas oleme õigesti aru saanud, et sellisel juhul hüvitab kokkuleppe sõlminud taaskasutusorganisatsioon kohaliku omavalitsuse üksusele pakendijäätmete käitlemisega seotud kulud proportsionaalselt oma turuosaga (nt 30%) ning teistel taaskasutusorganisatsioonidel ei lisandu kulusid, kuid nad peavad jätkama pakendite kogumist avalike konteinerite kaudu?

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Näeme pakendijäätmete tekkekohal kogumisega seotud regulatsioonis mitmeid probleeme, mis ei ole seotud ELi direktiivide ülevõtmisega. Kuna tekkekohal kogumisega seotud probleemidele lahenduse leidmine nõuab aega analüüside

läbiviimiseks ning taaskasutusorganisatsioonide ja kohaliku omavalitsuse üksuste kaasamiseks, siis ei pea me mõistlikuks neid probleeme lahendada kasvõi osaliselt Eelnõu raames.

Teeme Keskkonnaministeriumile ettepaneku töötada välja eraldi eelnõu, milles täpsustatakse taaskasutusorganisatsioonide ja kohalike omavalitsuse üksuste vahelisi suhteid seoses pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamisega. Muu hulgas tuleb uue eelnõuga selgelt sätestada, et pakendiettevõtjatele ja taaskasutusorganisatsioonidele tuleb tagada ligipääs pakendijäätmetele, kui kohaliku omavalitsuse üksus korraldab pakendijäätmete tekkekohal kogumist. Lisaks tuleb täpsustada, kuidas toimub avalike konteinerite arvu ja mahu vähendamine, kui pakendijäätmete kogumine toimub tekkekohal. Samuti tuleb lahendada avalike konteinerite ümbruse koristamisega seotud kulude hüvitamise probleem. Leiame, et eelnevalt tõstatatud probleemid tuleb lahendada uue eelnõu raames ning ei ole mõistlik osasid probleeme lahendada praeguse Eelnõuga, mille vastuvõtmine peab toimuma kiiresti, et Eesti ei hilineks direktiivide ülevõtmisega. Seetõttu teeme ettepaneku muuta ka Eelnõu § 1 punkti 60 sõnastust selliselt, et viidatud sättest jääb välja jäätmeseaduse §-i 31 täiendamine lõikega 5.

3. Audiitorkontroll

Eelnõu § 2 punktiga 46 täiendatakse pakendiseaduse 7. peatükki §-ga 26⁴ järgmises sõnastuses:

„§ 26⁴. Audiitorkontroll

(1) Keskkonnainspeksioon võib nõuda pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni kulul audiitorkontrolli, mille eesmärk on anda hinnang:

- 1) käesoleva seaduse § 12¹ lõikes 1 sätestatud kohustuste rahastamise õigsuse kohta;*
- 2) käesoleva seaduse § 17⁴ lõike 1 punkti 4² kohaselt pakendiettevõtjale teenustasu arvutamise nõuete õigsuse kohta;*
- 3) pakendiregistrisse esitatud andmete õigsuse kohta; 1*
- 4) nende andmete õigsuse kohta, mis on kogutud ja esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses 1013/2006/EÜ sätestatud nõuete kohaselt.*

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud audiitorkontrolli teeb vandeaudiitor piiratud kindlustandva töövõtuna audiitortegevuse seaduse tähenduses.“

Ettevõtjate esindusorganisatsioonidele valmistab muret asjaolu, et selle sätte alusel on Keskkonnainspeksioonil õigus igal ajal sõltumata põhjusest ja turule lastud pakendite kogusest nõuda pakendiettevõtjalt või taaskasutusorganisatsioonilt audiitorkontrolli läbiviimist, kusjuures kulud tuleb kanda ettevõtjatel. Muudatuse tulemusena võivad suureneda nii ettevõtjate halduskoormus kui ka kulud. Näiteks ühe auditi läbiviimise keskmine kulu on ca 1000 eurot. Audiitorkontrolli läbiviimine võib minna pakendiettevõtjale mitu korda rohkem maksma kui on pakendiettevõtja kulud seoses turule lastud pakendijäätmete käitlemisega. Sellist lahendust ei saa pidada mõistlikuks ega proportsionaalseks.

Toome järgnevalt välja mõned näited, milleni võib viia viidatud sätte jõustamine.

- Eelnõu kohaselt võib Keskkonnainspeksioon nõuda näiteks iga poole aasta tagant kõikidelt pakendiettevõtjatelt audiitorkontrolli läbiviimist. Kui täna tuleb audiitorkontroll läbi viia kord aastas ca 1500 pakendiettevõtjal, siis edaspidi võib see number ulatuda kümnetesse tuhandetesse.
- Keskkonnainspeksioon saab õiguse nõuda audiitorkontrolli ka mikroettevõtjalt, kes laseb turule vaid 10 kg pakendeid aastas. Kehtiva pakendiseaduse kohaselt tuleb audiitorkontroll läbi viia pakendiettevõtjal, kes laseb turule rohkem kui 5 tonni pakendeid.
- Eelnõu lubab Keskkonnainspeksioonil nõuda audiitorkontrolli ka juhul, kui pakendiettevõtja on lasknud audiitorkontrolli läbi viia vaid mõned kuud tagasi ning audiitor ei tuvastanud puudusi.

Mööname, et Keskkonnainspeksioon ei pruugi sätet rakendada eeltoodud näidete kohaselt, aga see risk on siiski olemas. Riski realiseerumist suurendab asjaolu, et Keskkonnainspeksioonil ei kaasne kulusid seoses audiitorkontrolli nõudmisega, sest kulud tuleb kanda pakendiettevõtjatel.

Nõustume, et pakendiettevõtjate üle tuleb teostada tõhusat järelevalvet, kuid see kohustus peab lasuma riigiasutus(t)el, mitte audiitoritel. Kui täna esineb mõjuvaid põhjuseid, miks ei ole võimalik riigiasutusel tõhusalt järelevalvet teostada selles valdkonnas, siis tuleb need murekohad lahendada ning vajadusel ka õigusakte muuta, kuid mitte panna järelevalvekohustust audiitoritele ning sellega seotud kulusid pakendiettevõtjatele.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Teeme ettepaneku jätta Eelnõu § 2 punkt 46 Eelnõust välja. Kuna Keskkonnainspeksioonil on õigus teostada riiklikku järelevalvet nende teemade üle, mida kajastab audiitorkontroll, siis võib Keskkonnainspeksioon ise teostada sama kontrolli omal kulul.

Kui keskkonnakomisjon ei pea võimalikuks seda ettepanekut arvesse võtta, siis palume jätta viidatud sätte esimesest lõigust välja põhimõte, et audiitorkontrolliga seotud kulud peab kandma pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsioon. Lisaks teeme ettepaneku täiendada viidatud sätet lõikega 3 selliselt, et Keskkonnainspeksioonil on õigus nõuda pakendiettevõtjalt või taaskasutusorganisatsioonilt audiitorkontrolliga seotud põhjendatud ja dokumentaalselt tõendatud kulude hüvitamist, kui audiitorkontrolli aruande kokkuvõtte esitatakse modifitseeritult. See tähendab, et kui audit tuvastab, et pakendiettevõtjat tegevus ei ole kooskõlas seadusega, siis on Keskkonnainspeksioonil õigus nõuda pakendiettevõtjalt audiitorkontrolliga seotud kulude hüvitamist. Muudel juhtudel kannab kulud Keskkonnainspeksioon. Selline lahendus tagab, et Keskkonnainspeksioon ei hakka liiga kergekäeliselt nõudma audiitorkontrolli läbiviimist. Sama lahendust on Eelnõus kasutatud näiteks § 1 punkti 94 osas, mis puudutab näiteks järelevalve käigus tehtud mõõtmistega, proovide võtmisega ja ekspertiisiga seotud kulude hüvitamist.

Kui keskkonnakomisjon ei pea võimalikuks ka eelnevat ettepanekut arvesse võtta, siis tuleb seaduses väga selgelt välja tuua, millistel juhtudel on Keskkonnainspeksioonil õigus nõuda audiitorkontrolli läbiviimist. Selline õigus

saab Keskkonnainspeksioonil olla üksnes siis, kui on alust arvata, et ettevõtja tegevus ei ole kooskõlas seadusega.

Palume eelnevalt nimetatud kommentaare ja ettepanke võtta arvesse ka Eelnõu § 1 punkti 95 osas.

4. Koostöö tagatisrahaga pakendi tagasivõtmise korraldamisel

Eelnõu § 2 punktiga 32 täiendatakse muu hulgas pakendiseaduse § 20 lõikega 4⁵ järgmises sõnastuses:

„(4⁵) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4³ ja 4⁴ kehtestatud kohustus loetakse pakendatud kauba müüja poolt täidetuks, kui tema kaks või enam müügikohta on üksteise vahetus läheduses ning pakendatud kauba müüjad on kokku leppinud kehtestatud tagatisrahaga pakendite tagasivõtmise korraldamise ühiselt ühe pakendatud kauba müüja müügikohas või teenindusmaal või mujal müügikoha vahetus läheduses.“

Ettevõtjate esindusorganisatsioonid toetavad paindlikkuse suurendamist seoses tagatisrahaga pakendi tagasivõtmise korraldamisel. Peame igati mõistlikuks, et kaks või rohkem lähedal asuvat müügikohta võivad omavahel kokku leppida, et taaraautomaat ei asu iga müügikoha juures, vaid nad avavad ühise tagatisrahaga pakendite vastuvõtu punkti.

Samas tekitab segadust, miks on pärast Eelnõu esimest kooskõlastusringi lisatud sättesse sõna „tema“. Selle sõna lisamine jätab mulje, et omavahel võivad ühises tagatisrahaga pakendite vastuvõtu punktis kokku leppida vaid need müügikohad, mis kuuluvad ühte äriühingusse või kontserni, näiteks ühte kaupluseketti kuuluvad müügikohad. Samas seletuskiri ei viita sellisele tõlgendusele.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Õigusselguse tagamiseks palume jätta Eelnõus sisalduvast pakendiseaduse § 20 lõikest 4⁵ välja sõna „tema“.

5. Toodete vastupidavus, parandatavus, korduskasutatavus ja ringlussevõetavus

Eelnõu § 2 punktiga 25 täiendatakse muu hulgas pakendiseaduse § 17⁴ lõiget 1 punktiga 4² järgmises sõnastuses:

„4²) pakendiettevõtjale jäätmekäitluse tasu arutamisel toodete vastupidavuse, parandatavuse, korduskasutatavuse ja ringlussevõetavuse ning ohtlike ainete olemasolu arvesse võtmine, lähtudes seejuures olulusringil põhinevast käsitlusviisist;“

Viidatud sätte kohaselt on taaskasutusorganisatsioonil kohustus tagada, et pakendiettevõtjale teenustasu arutamisel on arvesse võetud toodete vastupidavust, parandatavust, korduskasutatavust ja ringlussevõetavust ning ohtlike ainete olemasolu. See tähendab, et taaskasutusorganisatsioonil on võimalik hinnakirja kujundamisel arvestada materjalide ringlussevõetavust ja määrata tasud materjaliliikide põhjal.

Meie hinnangul tekitab viidatud sättes sõna „toodete“ kasutamine segadust. Praegusest sõnastusest võib välja lugeda, et teenustasu kujundamisel tuleb arvesse võtta toote omadusi, mitte seda ümbritseva pakendi vastupidavust, parandatavust,

korduskasutatavust ja ringlussevõetavust. Pakendiseaduse § 2 lg 1 kohaselt võib ka pakend olla teatud juhtudel toode, kuid iga toode ei ole pakend. Pakendiettevõtjate vastutus piirneb pakendite, mitte nendes sisalduvate toodetega. Seetõttu on nii taaskasutusorganisatsioonidel kui ka pakendiettevõtjatel Eelnõus sätestatud nõuet ebareaalne täita.

Kuigi jätmete raamdirektiivi artikkel 8a lõike 4 punkt b kasutab mõistet „toodete“, mitte „pakendite“, siis kehtib see ilmselt probleemtoodete osas, kuid pakendiettevõtjaid puudutava sätte puhul tuleb kasutada toodete asemele pakendite mõistet.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Õigusselguse tagamiseks teeme ettepaneku asendada viidatud sättes sõna „toodete“ sõnaga „pakendite“.

6. Taaskasutusorganisatsioon teenustasu

Eelnõu § 2 punktiga 27 muudetakse pakendiseaduse § 17⁴ lõike 1 punkti 7 sõnastust järgmiselt:

„7) käesoleva seaduse § 12¹ lõike 2 kohaselt üle antud kohustuste teenustasu hinna esitamine turule lastud pakendimassi tonni kohta, sealhulgas eraldi eri liiki plasti ja muude materjalide kohta;“

Viidatud sättest ja seletuskirjast tuleneb, et taaskasutusorganisatsioon peab esitama teenustasu eraldi erinevate plasti- (näiteks HDPE, PET jne) ja muude materjaliliikide (klaas, alumiinium jm) kohta.

Paljud pakendiettevõtjad ei ole täna aga võimelised eristama, milliseid plastiliike ja kui palju nende pakendid sisaldavad. Kui nad peavad hakkama pidama arvestust erinevate plastiliikide lõikes, siis see suurendaks märgatavalt pakendiettevõtjate töökoormust. Lisaks tekib küsimus, kuidas on võimalik näiteks taaskasutusorganisatsioonil või Keskkonnainspektsioonil kontrollida, mitut liiki plasti ja millises koguses on pakendiettevõtja turule lasknud.

Kuna pakendiettevõtjad ei pruugi teada, mis materjalidest täpselt pakend koosneb ja selle üle on keeruline järelevalvet teha, siis teeme ettepaneku mitte eristada teenustasu plastiliikide lõikes. Meile teadaolevalt ei tulene sellist kohustust ka jätmete raamdirektiivist.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Teeme ettepaneku sõnastada viidatud sätte järgmiselt:

„7) käesoleva seaduse § 12¹ lõike 2 kohaselt üle antud kohustuste teenustasu hinna esitamine turule lastud pakendimassi tonni kohta;“

7. Pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsiooni enesekontrollisüsteem

Eelnõu § 2 punktiga 30 täiendatakse pakendiseadust §-ga 18¹, millega sätestatakse pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsiooni enesekontrollisüsteem.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Palume täiendavalt selgitada, mida peab pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsioon tegema, et lugeda enesekontrollisüsteem kohaldatuks. Näiteks kui majandusaasta aruanne ja pakendiaruanne on auditeeritud, siis kas sellisel juhul on kohustatud isik täitnud pakendiseaduse §-st 18¹ tulenevat nõuet või peab ta midagi lisaks tegema.

8. Rahalised ja korralduslikud vahendid

Eelnõu § 2 punktiga 17 täiendatakse pakendiseadust §-ga 12¹, mille lõige 3 on sõnastatud järgmiselt:

„(3) Pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsioon peavad tagama käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuste täitmiseks vajalikud rahalised või rahalised ja korralduslikud vahendid.”

Eelnõu seletuskirjast kahjuks ei selgu, mida peavad pakendiettevõtjad ja taaskasutusorganisatsioonid tegema, et täita seda uut kohustust. Eelkõige tekitab küsimusi see, kui suured peavad olema rahalised vahendid ning mida peetakse silmas korralduslike vahendite all. Hetkel on eelkõige taaskasutusorganisatsioonidel, kuid ka pakendiettevõtjatel seda sätet keeruline kohaldada.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Mõistame, et see säte on üle võetud jätmete raamdirektiivist, kuid soovime, et selle sätte sisu oleks rohkem lahti selgitatud.

Loodame, et peate võimalikuks Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanekuid arvesse võtta. Oleme valmis kohtuma ja oma ettepanekuid lähemalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Pöördumisega on liitunud:

Eesti Kaupmeeste Liit
Eesti Keemiatööstuse Liit
Eesti Toiduainetööstuse Liit
Eesti Plastitööstuse Liit
Eesti E-kaubanduse Liit
Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ (ETO)

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070